

ЯКІ ХИБИ В НАШІЙ ПАРТІІ І ЯК ЇХ ВИПРАВИТИ

(Стаття йде як дискусійна перед пленумом ЦК КПК.)

Пленум ЦК КПК повинен виставити добрі вказівки всім партійним функціонерам, як також і членам партії, як провадити працю: 1. серед трейд-юній, серед організацій безробітних, як всі ці організації втягати під провід Воркерс Юніті Ліг та як організувати й провадити роботу в Фармерс Юніті Ліг; 2. витягти лінію праці в масових культурно-освітніх організаціях, як краще зробити їх могутнім засобом будівництва революційних робітничих організацій.

До цього часу партія не сказала ясно, як слід провадити працю в цих організаціях. Хоч були резолюції й наचеркі праці, то вони були загальнокві й далекі від місцевих вимог і обставин і в кожному дистрикті їх толкували інакше, кожний дистрикт застосовував їх на практиці інакше, не говорячи вже про організаторів і всі зробили великі помилки, які приносили партії шкоду, сприяли її розколу. Прикладом може послужити хоч би й те, що майнери в Новій Скошії, а майнери в Алберті мають інші підходи до однакових справ.

Серед майнерів 8-го дистрикту.

Найбільше партійної енергії витрачено між майнерами, але й тут організаційний підхід не був правильний. Партія рішуче занедбала провести широкую розяснюючу роботу серед майнерів, що таке Воркерс Юніті Ліг, як вона будеться, як то через Воркерс Юніті Ліг належить до Профінтерну.

Далі те саме й з Профінтерном: яка ріжниця між ним, а амстердамським інтернаціоналом, які організації й з кількох країн належать до Профінтерну, до якого інтернаціоналу належить Всеканадський Конгрес Праці, кілька і яких є приблизно отаких трейд-юнійних міжнародних організацій, дати їх хоч би коротку характеристику та число їхнього членства.

Може кому з свідоміших товаришів ці питання в видаються надто примітивними, що не тільки пересічний робітник-майнер не має про них найменшого поняття, але наше партійне членство не багато в цьому розбірається. Взяти Воркерс Юніті Ліг. Самі партійці на заході, за винятком кількох одиниць, не знали що таке Воркерс Юніті Ліг і думали, що це нова організація, яка має прийти на місце Майн Воркерс Юніон оф Канада. Таке поняття спричинило багато замішань, а виясненні потрібних не було.

Отже, як говориться в начерках заяви Полкому КПК — "у нас існує ще небезпечна тенденція полагати на бюрократичні методи й дуже часта в тих організаціях, де партійна фракція є найсильніша, існує систематичне налягання на вагу авторитету партії й "партійного голосування" замість того, щоб втягнути в активний провід кожного неформального робітника, який є зацікавлений в будівництві юніті".

Майнери в Алберті йдуть за провідом партії, але нераз знеохочуються, коли партія не дає ясного проводу, як треба боротися. А наслідок з того був такий, як є тут зараз, що це й до нині не перевели голосування за вступлення до Воркерс Юніті Ліг. Бо ще й нині й до нині не перевели голосування за вступлення до Воркерс Юніті Ліг. Партія мусить підготувати ряд працівників по трейд-юнійному руху, які не тільки наказували, але й вияснявали б. Тоді можна буде попровадити краще організаційну трейд-юнійну роботу. Партія мусить виготовити виразну програму, щоб партійні члени мали ясно поняття, як вести працю на місцях. А то до тепер було не так, що члени в групах обговорюють це питання, плутаються, питають одні в других, пишуть за порадою до Дистриктового Комітету або до Полкому, а поки прийде відповідь, то робота занедбується. Без ширшого вияснення справи, без ясных програм ми будемо стояти на місці.

Отже, як говориться в начерках заяви Полкому КПК — "у нас існує ще небезпечна тенденція полагати на бюрократичні методи й дуже часта в тих організаціях, де партійна фракція є найсильніша, існує систематичне налягання на вагу авторитету партії й "партійного голосування" замість того, щоб втягнути в активний провід кожного неформального робітника, який є зацікавлений в будівництві юніті".

Майнери в Алберті йдуть за провідом партії, але нераз знеохочуються, коли партія не дає ясного проводу, як треба боротися. А наслідок з того був такий, як є тут зараз, що це й до нині не перевели голосування за вступлення до Воркерс Юніті Ліг. Партія мусить підготувати ряд працівників по трейд-юнійному руху, які не тільки наказували, але й вияснявали б. Тоді можна буде попровадити краще організаційну трейд-юнійну роботу. Партія мусить виготовити виразну програму, щоб партійні члени мали ясно поняття, як вести працю на місцях. А то до тепер було не так, що члени в групах обговорюють це питання, плутаються, питають одні в других, пишуть за порадою до Дистриктового Комітету або до Полкому, а поки прийде відповідь, то робота занедбується. Без ширшого вияснення справи, без ясных програм ми будемо стояти на місці.

Серед залізничодорожників ми нічого не робимо. Від коли т. Лейкмана викинено з роботи, то партія в шапах втратила всякий звязок з залізничодорожниками. Це далося вже відчувати в часі виборчих кампаній в Едмонтоні. Тут треба рішучо звернути більшу увагу на залізничодорожників, які там працюють і належать до тих юній. Треба серед залізничодорожників втягнути до юнійної праці більше неформальних трейд-юнійних робітників. Між партійними й неформальними робітниками в шапах та в юніях мусить бути тісніші звязки. А то буває так, що партійці, які працюють в залізничодорожних шапах, навіть не признаються своїм тошарам по праці, що вони є партійні члени. Або навпаки, коли партієць і провадить роботу в трейд-юній, то так і "монопольно", що коли його відправлять від роботи, то вся робота зараз же завмере, бо він не підготував групи робітників, що поповадали б працю далі. Цю роботу треба виправити.

Я не буду вдаватися у всі порушувані тов. Віворський справи, але скажу про едмонтонський інститут. Перш всего ми його заснували не проти волі, але за згодою партії, але до цього часу партія не дала українським членам директиви щодо провадження роботи, а роботу українських членів за суджувала. Сегорічний пленум й тут мусить сказати своє слово, яке повинно бути остаточно: лоборювати інститут, ці підтримувати. Коли підтримувати, то мусить бути визначена лінія для українського партчленства. Коли буде визначена лінія праці й ті, кому її доручено буде проводити, не будуть її притримуватися — тоді й бити. Але коли бється за те, що нема-ліній вгадали, то це не по більшовицьки.

Робота серед безробітних.

Малі число наших товаришів активно працює серед безробітних. І коли тільки їх партія відтіляє до іншої праці, то робота в організації безробітних підпадає. Це тому, що значна частина партійців не підготувала себе до цієї праці, а частина просто байдужа. Для таких членів, коли їм не помагає агітація й переконування, потрібна дисципліна. А то на митінгах партійних груп вони кричать вмюють, а діла не роблять. Партія повинна навести відповідний лід на це, встановити якісь звіти з діяльності й заставити виконувати рішення партії.

Представлення й концерти.

Правдою є, що багато українських партійців витрачають свій час на представленнях і концертах, занедбуючи дуже важну працю в трейд-юніях, між безробітними, в ріжних партійних кампаніях. Цему збоченню треба покласти край. Бо через це, з одного боку занедбується важливу революційну роботу, з другого — багато партійців, працюючи в цих представленнях, мають виправдані, що вони заняті й в цей спосіб уникають від відповідної партійної праці.

Робота в українських масових організаціях.

Я не читав ще, бо був в дорозі, матеріалів про роботу партійців в українських масових організаціях. Але беручи на увагу все те, що робилося до цього часу, то й тут на мою думку треба ясною витиченою лінією, добрих вказівок, як працювати, а менше лайливой критики. Цим я не кажу, що нам не потрібно критику. Ні, нам потрібна **самокритика**, а до цього часу ми мали тільки кри-

тику, яка вказівок не давала. Прикладом такої критики може послужити дискусійна стаття т. Віворського у "Воркеро́ві", де побіч слушних заміток, є просто таке, про що сам т. Віворський не має полайки в Едмонтоні. Тут треба рішучо звернути більшу увагу на залізничодорожників, які там працюють і належать до тих юній. Треба серед залізничодорожників втягнути до юнійної праці більше неформальних трейд-юнійних робітників. Між партійними й неформальними робітниками в шапах та в юніях мусить бути тісніші звязки. А то буває так, що партійці, які працюють в залізничодорожних шапах, навіть не признаються своїм тошарам по праці, що вони є партійні члени. Або навпаки, коли партієць і провадить роботу в трейд-юній, то так і "монопольно", що коли його відправлять від роботи, то вся робота зараз же завмере, бо він не підготував групи робітників, що поповадали б працю далі. Цю роботу треба виправити.

Я не буду вдаватися у всі порушувані тов. Віворський справи, але скажу про едмонтонський інститут. Перш всего ми його заснували не проти волі, але за згодою партії, але до цього часу партія не дала українським членам директиви щодо провадження роботи, а роботу українських членів за суджувала. Сегорічний пленум й тут мусить сказати своє слово, яке повинно бути остаточно: лоборювати інститут, ці підтримувати. Коли підтримувати, то мусить бути визначена лінія для українського партчленства. Коли буде визначена лінія праці й ті, кому її доручено буде проводити, не будуть її притримуватися — тоді й бити. Але коли бється за те, що нема-ліній вгадали, то це не по більшовицьки.

Представлення й концерти.

Правдою є, що багато українських партійців витрачають свій час на представленнях і концертах, занедбуючи дуже важну працю в трейд-юніях, між безробітними, в ріжних партійних кампаніях. Цему збоченню треба покласти край. Бо через це, з одного боку занедбується важливу революційну роботу, з другого — багато партійців, працюючи в цих представленнях, мають виправдані, що вони заняті й в цей спосіб уникають від відповідної партійної праці.

Не завжди стоїть у нас доробити в боротьбі з ріжними жовтоблakitними таборами. Через те, що наші пар-

тійні члени й українські партійні фракції не завжди мають правильний підхід до самих українських робітників та бідних фермерів, то багато їх ще є в ворожих рядах. При добрим правильним підході, при більшій активності ми зможемо втягнути цих членів до нашої культурно-освітньої праці й виховати їх на класових борців.

Знаю, що багато вже написав, знаю, що великі вимоги ставляю до центра партії, але нинішні обставини рішуче дикту-

ють нам ці вимоги. Ідеологічний рівень загального членства нашої партії низький, тому треба тому лихоні зарадити, тому треба більше вказівок, більше відповідальних і досвідчених керівників. А це ми зможемо досягнути тільки тоді, коли зміцниться наш центр, коли по всіх пекучих питаннях буде визначено ясній ліній, коли буде вияснено всі спірні питання, а надто коли зміцниться роботу й провід в трейд-юніях.

І. К. Либановський.
Едмонтон, Алта.

НАШІ ХИБИ Й НЕДОСТАЧІ

(Стаття йде як дискусійна перед пленумом ЦК КПК.)

Перечитавши начерк заяви Політичного Бюро Комуністичної Партії Канади, що була поміщена в "Укр. Роб. Вістях", і в "Воркеро́ві", а також перечитавши у "Воркеро́ві" статтю перед-пленумової дискусії, я також рішився написати оце про хиб в нашої партії й як можна їх направили. Хиб у нас ще багато, але зліквідувати їх мало хто береться, мимо того, що ЦК КПК висідає багато з товаришів в котрий не є будинок наших дистриктів. Я візьму за примір наш 8-ий дистрикт. В нашому дистрикті, почавши від 1922 аж до кінця 1929 року, що правда, багато праці зроблено. Наша партія брала провід в багатьох майнерських страйках, з яких в деяких місцевостях виходила побідною й лишала по собі дбру рекламу. Це в тих місцевостях, де партійні члени були більш надійні та цілковито віддані тій боротьбі, мимо того, що були менше освічені, як деякі друзі товариші. Минулорічний страйк в Мерко провалявся лише тому, що на самих початках не був добре влаштований і викликаній невчасно. Такий страйк, коли б був тактично ведений, чи викликаній, то з певністю був би виграний. А раз робітники поконають свого ворога, ослаблюють його силу й тоді вступили бундучність, тут вони почувують себе сильними, бадьорими, й мають більшу відвагу боротись за найменшу крихітку в свою користь. До такої страйкової і всякої ін-

шої боротьби треба досвідчених товаришів, які б вживали левий тактики, а не були за горильцями. Це одна наша хиб, якої ми в нашої партії мусимо позбутись.

Друга хиб, яка в нашої партії є, це та, що в нас вже так прийнято від самих початків заснування нашої партії, що найвище тіло нашої партії, ЦК, довіряє більше одній одиниці, як одній групі, або навіть і кільком групам разом. А це є великою помилкою. Коли який товариш користується тим великим авторитетом, не хоче прийняти думок місцевих товаришів, які часами мають далеко кращі думки, країя пропозиції до якої будь справи на місці, знаючи місцеві обставини, але який авторитетний товариш так розуміє й каже — так має бути, бо я так розумію, то таке часто виходить на некористь партії і руху.

На цю справу наша партія, а головню Політичне Бюро і ЦК повинен звернути більше своєї уваги, бо в противному разі така тактика і метода поставить нашу партію в безвідходне положення.

Третя хиб, що в нашої партії є, це та, що в заявах ЦК говориться про партійну критику, але вона ще не ввійшла в силу, бо такі "самоавторитетні" товариші її не визнають. Я не говорю про всіх, бо справді в нашої партії є авторитетні товариші, які є дійсними провідниками партії, що ведуть партійну працю по комінтернівській лінії. Але є й такі,

що бувають на відповідальних дистриктових становищах і роблять те, що їм подобається.

Поставивши критику такому товаришові, він кричить, що це "райт дивісійної тенденції". Значить, що нема права критикувати, бо з один з тих, що "не помиляюся" в ніякій партійній праці. Така поведінка є надто шкідлива і з нею треба боротись, щоб її, як найскорше позбутись.

Ще одна хиб, чи радше сказати нерозуміння й недоцінювання такої справи, як робітничя преса, а це "Укр. Роб. Вісти", "Фарм. Життя", "Робітничка" та "Бойова Молодь". Читаючи найновіше число "Воркера" з 17 січня, на 5-й сторони є поміщена дискусійна стаття тов. Фреда Брея з Келгар, Алта. Тов. Брей в своїй статті між іншим пише таке, що федералізм ще таки грає головну роль й ми мусимо його знищити. Я також за тим, щоб знищити федералізм, але не таким способом боротьби, як це робили деякі товариші до цього часу. Знищити всі злі діла в нашої партії, але треба робити це уміло, розумово, а не нерозсудним способом. До всего вживається розумна думка та відповідної тактики.

У своїй статті пише тов. Брей, що українці і фінляндці збувають весь свій час в масових організаціях і через те нічого не роблять для партії. Це вже неввірно, бо українські партійні товариші не тільки віддають свій час для освітніх масових організацій, але беруть активну участь в партійній праці, такій, як вибори до провінціального і домініяльного урядів, муніципальні вибори, демонстрації безробітних, страйки, беруть активну участь в трейд-юніях — це я маю на думці майнерські юніі. Розуміється, що й віддають також частину свого часу для масової освітньої організації на те, щоб піднести членство на вищий ідеологічний урвень в класовому дусі. Хто, як не партійні члени мають дбати про те, щоб підготувати членство до класової боротьби, а також до підготовки й втягнення їх до лав партії? Тов. Брей і інші товариші цього не бачать і про це знати не хочуть. Ті товариші, що в та-

кой боротьбі треба досвідчених товаришів, які б вживали левий тактики, а не були за горильцями. Це одна наша хиб, якої ми в нашої партії мусимо позбутись.

(Докінчення на 4-й сторони.)

ОЛЕКСАНДЕР ГАВРИЛУК

НАІВНИЙ МУРИН

(Докінчення.)

Папуа почав сміятися. — Джане, коли ти і не брешеш навмисне, то сам не знаєш, що балакаєш: ти ж сам подумай — хіба може це бути, щоби люди видавали більше половини прибутків на таку не лише непотрібну, а божевільно шкідливу, страшну, і з усіх гнียด наймерзотнішу річ, як знаряддя вбивства людей, і то в той час, коли тими матеріалами, — тими робочими руками, можна вдосконалювати безкінця світ, О, Джане, учинися тобі треба, багато вчитися! Тоді не будеш оповідати байок.

Джан страшенно розсердився. — Байки? Не байки! Війна уже була! І нераз, мій коханий. І нещодавно, ось кілька літ тому була.

— Як була? — задихаючись, застогнав Папуа. — Так була, як я казав: зійшавсь узброєні люди, цілі мільйони — ти розумієш, що то мільйони? — і давай убивати один другого. Чотири роки убивали.

— Щооо? — вихрипів Папуа, — чотири роки? — Чотири роки!

Джан почав оповідати гордо, наче хвалився: — І знаєш, скільки убивли? Рахують на десять мільйонів. А скалічили двічі стільки. А з

крови, що при тому вилялася, могло б бути озеро на стопятьдесят метрів уперек! А знищили при тому усякого добра, — будинків, кораблів, — знищили третю частину усього того, що люди напрацювали протягом століть!

Папуа слухав у безсилій розпуці, лише благоче зніс догори руки: — О, Джане, але навщо ж вони це робили, пощооо? — Пощо? Це дурне питання! Звісно — війна! Щось там було таке! Щось там німець на нашу вітчизну... Одним словом, щось там було, — я докладно не знаю, а може і ніхто докладно не знає. Війна, одно слово! — Стій! Зажди! — закликав Папуа. — Яко не знають? Робили таку річ, і не знали навіть? Не були сердиті одні на других, не обидили одні другий, й йшли битись, десять мільйонів убивли, і не знали навіщо?

— Ну от! Чому ж не знали? Як ж кажу — щось там було. Якійсь студент убив якогось князя.

— І за це убивли десять мільйонів? — Крім цього, проклятутий німець зазіхав на наші колонії, з котрих ми маємо мільйони прибутків.

— О, Джане, я ніяк не зрозумію, що то значить "наше" — "чуже". Але що ж ті німці хотіли зробити? Знищити що? Є земля, а з неї користь. Аби лише не нищити, а працювати. А ти кажеш, що війна знищила третину усього багатства світу!

Папуа зірвав з місця, розбурханий хмарами думок. — Ні! — кричав він: — що ти мені брешеш! Значить на те, щоби не втратити пару мільйонів зисків, ви пожертували десять мільйонів людей, і цілу третину багатства цілої землі. Що ти мені брешеш! Який дурень згодиться спати тім, щоби вртувати буду? Що ти мені брешеш! Я читав про землетруси і гургагани, але вони за тисячу літ не причинили стільки шкоди, як ця одна війна! Де така небезпека, що задля неї варто пожертвувати десять мільйонів голів!

Джан був хлопець молодий і простий. Він слухав тепер мови муринові таксамо здивовано й вибулдувши очі, як перед тим мурином. Йому здавалося, що він несподівано зобачив усе життя зовсім з іншого боку.

Ск о н ф і с к о в а н о

Офіцери зглянулися заскочені тою несподіванкою. Почали питати: — Ви балтист? — Унітаріянець? — Ні. — Толстовець? — Ні. — Комуніст? — уже шорстко.

— Чому ж ви відмовляєтесь? — Не хочу убивати людей без потреби. — Ви гадаєте, що ми такі кровожадні, що раді вбивати людей без потреби? — обурився офіцери. — Але скажіть, коли більшовики підбурюють проти нас наші колонії, ми маємо не боронити свої прав?

— Ви не маєте до колоній ніяких прав, — відповів Джан. — Чому ж ви не бороните свої права? — Ні, коли раніше подібних думок не висловлював. — Ви колоній не створили, значить, вони не можуть бути власністю. Ви створили їх в колоніях, та цю свою власність можете собі забирати.

Офіцери значуче зглянулися, і, зуючи злисть, питали далі: — В такому випадку нам зовсім де боронитися перед червоною загрозою? Чи може по-

бачили, що був заплаканий. Родичі цьому дуже здивувалися, бо спершу Джон зовсім не журився військовою службою. Але до приїому Джон прийшов спокійний, лише блідий. Коли прийшла черга на нього, —

Ск о н ф і с к о в а н о

Офіцери зглянулися заскочені тою несподіванкою. Почали питати: — Ви балтист? — Унітаріянець? — Ні. — Толстовець? — Ні. — Комуніст? — уже шорстко.

— Чому ж ви відмовляєтесь? — Не хочу убивати людей без потреби. — Ви гадаєте, що ми такі кровожадні, що раді вбивати людей без потреби? — обурився офіцери. — Але скажіть, коли більшовики підбурюють проти нас наші колонії, ми маємо не боронити свої прав?

— Ви не маєте до колоній ніяких прав, — відповів Джан. — Чому ж ви не бороните свої права? — Ні, коли раніше подібних думок не висловлював. — Ви колоній не створили, значить, вони не можуть бути власністю. Ви створили їх в колоніях, та цю свою власність можете собі забирати.

Офіцери значуче зглянулися, і, зуючи злисть, питали далі: — В такому випадку нам зовсім де боронитися перед червоною загрозою? Чи може по-

вашому більшовизм не є загрозою?

Ск о н ф і с к о в а н о

Папуа дуже врадzuався, коли дізнався про відмову Джона від військової служби. Але Джонові родичі були заі плаканий й сумні.

— Чого вони журяться? — питав Папуа. — Бо Джон сидить у в'язниці, — відповідали йому.

— Що це таке "в'язниця"? — Це такий дім, де замикають злочинців. — Злочинці, це мабуть ті, що чинять злого? — здогадався Папуа. А навщо цих злих людей туді замикають? — Замикають їх, бо вони такі, що на волі убивають людей, насилують, крадуть, — взагалі, творять ріжні непорядки.

— Мені жалко їх, вони нещасні без волі, — подумавши, сказав Папуа: — Але це мабуть більшовики крадуть, роблять кривду, — всі вони, що на волі убивають людей, насилують, крадуть, — взагалі, творять ріжні непорядки.

— Мені жалко їх, вони нещасні без волі, — подумавши, сказав Папуа: — Але це мабуть більшовики крадуть, роблять кривду, — всі вони, що на волі убивають людей, насилують, крадуть, — взагалі, творять ріжні непорядки.

світі перемарнують. Працювати не дають, а їсти й убиратися потрібно ж. Так цих чорношубих уже замкнули? І цих, що убивають, кажете? Так-так, це добре, бо я чув, що недавно убивли десять мільйонів людей. Дивуюсь, чому це люди такі дурниці творять. Але чого ж Джон у тій в'язниці?

— Папуа, це зовсім не так, як ти собі уявляєш, — відповіли йому. — А Джона посадили до в'язниці, бо він також злочинець: адже він відмовився від військової служби.

Тут довелось муринові здивуватися більше всього попереднього: — Джон злочинець?... Бо не схотів убивати? Так??? Папуа... так, ніби так, щось подібне. Але ти, бач, не розумієш: і зовсім не замкнуті до в'язниці ті, у чорному, що не давали працювати, а сиділи там ті, що підбурювали проти власника фабрики. Бо фабрика — це ж його власність, розумієш? власність! І він має право...

— Розумію! — вереснув Папуа: — По тих словах Папуа завербувався на яті і, як стріла помчав геть.

Він влетів до професорового кабінету, мов бомба, і безхвилю перед професором навколішки, та, благаючи, обіймав його коліна: — Пане, пане! Верніть мене до дому! Пустіть мене у

Ск о н ф і с к о в а н о

По тих словах Папуа завербувався на яті і, як стріла помчав геть.

Він влетів до професорового кабінету, мов бомба, і безхвилю перед професором навколішки, та, благаючи, обіймав його коліна: — Пане, пане! Верніть мене до дому! Пустіть мене у

мої дикі ліси.

— Що тобі? Чого ти? Що знову ж за фантазія? — боронився професор.

— Не хочу! Не можу! — ревів мурин.

— Що таке? В чім річ? Встань же, говори, тоді скажи, чого не хочеш?

Муринові підвівся. Зрозумів, що потрібно висловити виразніше. Але коли став говорити, — звучала в його голосі наймиліша шпирта постановою: — Пане, хай я у своїх лісах буду ходити голий а їсти лише нужденні коріння і ягоди, а почувати на гілках між листям, — але я не хочу жити тут!

— Що... що? — Спершу я гадав, що дістався до країни мудрости, поділяючи ваші машини. Але коли у вас ті, що убивли десять мільйонів, називають злочинцями тих, що не хочуть убивати, а ті, що руйнують продукцію, замикають фабрики, називають злочинцями тих, що з цим не хочуть погодитися, і це у вас зветься "право", то ваша уся технічна мудрість є нуля супроти вашої геніяльної суспільної глупоти.

— Що професор мав на скі зати? Він вже переконався, що ніякий соціолог не зуміє втокмачити муринові в голову основ нашого суспільного життя.

— Це, розуміється, доказує лише те, що, помимо поверхових здібностей, мозок представника чорної раси, ніколи не дорівняє інтелектові арийця.